

Stortingets høring 24.04.2018 – Kommunal- og forvaltningskomiteen:

Prop 46 L – Lov om kommuner og fylkeskommuner

Norsk Redaktørforening (NR) har som formål å verne om redaktørinstituttet og den redaksjonelle uavhengighet og fremme og beskytte informasjons- og ytringsfriheten. Vi har per i dag rundt 720 medlemmer, ansvarlige redaktører og underordnede, fra alle typer medier, deriblant svært mange regionale og lokale mediehus.

1. Utvidet innsynsrett for folkevalgte – spørsmål om utvidet taushetsplikt

NR har ingen merknader til forslaget om utvidet innsynsrett for folkevalgte. Så vidt vi forstår er forslaget ment å kodifisere gjeldende rett.

Når det gjelder spørsmålet om utvidet taushetsplikt for folkevalgte, er vi glade for at regjeringen har lagt dette til side. Vi viser til både Justisdepartementets begrunnelse i sin høringsuttalelse og Kommunal- og moderniseringsdepartementet sin begrunnelse i proposisjonen (punkt 16.4.1.4, side 138):

«Konsekvensen av forslaget vil (...) innebære at når flertallet i det folkevalgte organet vedtar at et dokument (...) skal være unntatt offentlighet, innebærer dette vedtaket samtidig at den folkevalgte får en taushetsplikt som kan straffes etter straffeloven. Et slikt vedtak har klare negative følger, da den i enkelte tilfeller kan hindre et mindretall fra å videreformidle opplysninger det kan være stor offentlig interesse i, men som flertallet har vedtatt å unnta offentlighet etter offentlighetsloven.»

Forslaget innebærer dessuten i realiteten at folkevalgte får et utvidet straffeansvar sammenlignet med ansatte saksbehandlere i kommunen. Vi stiller oss altså tvilende til om dette er lovregler som vil stå seg overfor alminnelige prinsipper for folkevalgtes rettigheter.

2. Ny unntaksregel for møter med kommunens advokat

NR er fornøyd med at departementet har lagt til side forslaget om en egen hjemmel som, uten ytterligere begrunnelse, ville gi anledning til å lukke ethvert møte i folkevalgte organer med kommunens advokat tilstede. For å bruke juristenes språk: Det har vel knapt vært fremmet et lovforslag som er dårligere prosedert enn dette. Vi viser til Justisdepartementets høringsuttalelse:

Dersom hensynet til «saken» medfører behov for lukking, er det vanskelig å se at dette verken skal gjelde tjenesteforhold, opplysninger som er omfattet av lovfestet taushetsplikt, personvern eller tungtveiende offentlige interesser. I tilfeller der organet skal motta informasjon fra en advokat, vil det normalt være snakk om saker som gjelder ett eller flere av disse alternativene, og det vil i stor grad også være hjemmel for å unnta slike opplysninger fra innsyn etter offentleglova dersom de står i et dokument.

Det foreligger, både i dagens regler og i det som foreslår, tilstrekkelig hjemler for å lukke møter i folkevalgte organer i de tilfellene hvor det er nødvendig.

3. Lukking av møter

Vi konstaterer at forslaget til ny bestemmelse innebærer en viss opprydding og justering av dagens bestemmelser. Det har vi for så vidt ingenting i mot. Derimot mener vi det burde foretas ytterligere revideringer:

- Andre ledd bør justeres slik at det ikke heter «inneholder opplysninger som er omfattet av lovbestemt taushetsplikt», men derimot «når lovbestemt taushetsplikt gjør det nødvendig». Den siste formuleringen indikerer at selv om en sak inneholder opplysninger underlagt

lovbestemt taushetsplikt, innebærer ikke det at møtet må lukkes under behandlingen av hele saken¹.

- Tredje ledd, bokstav b) mener vi er klart uheldig og bør revideres slik at henvisningen til offentliglova blir tatt ut. Det skaper betydelig uklarhet når spørsmål om åpne eller lukkede dører i et møte skal vurderes ut fra regler laget med tanke på dokumenter.
Primært mener vi at bokstav b) bør omformuleres slik: «*Når hensynet til rikets sikkerhet og forsvar, det offentliges forhandlingsposisjon, det offentliges interesser som part i en rettslig tvist eller offentlige kontrollordninger tilsier det.*»
Subsidiært foreslår vi at setningen kuttes, slik at den i sin helhet lyder «*Når hensynet til tungtveiende offentlige interesser tilsier det.*»
- I tilknytning til tredje ledd mener vi det bør legges inn et krav om en meroffentlighetsvurdering, for eksempel ved en bokstav c) slik: «Selv om det er adgang til å lukke et møte etter bokstav a) eller b) skal organet vurdere om saken helt eller delvis kan behandles for åpne dører, etter en vurdering av de hensyn som taler for lukkede dører og de hensyn som taler for at allmennheten får tilgang til møtet».

4. Innkalling saksliste og møtebok

NR er svært godt fornøyd med at det er foreslått en opprydding i reglene for innkalling, saksliste og møtebok. Særlig fornøyd er vi med at det er gitt klare og fornuftige regler for hvordan møteboken skal føres. Det har lenge vært et problem at det for eksempel ikke har vært klare regler for føring av vedtak i møteboken, særlig hva gjelder avstemninger. Vi er også svært fornøyd med at departementet ikke har videreført utvalgets svært dårlig begrunnede forslag om å gi anledning til å sladde en rekke saker fra den offentlige sakslisten, og således obstruere allmennhetens adgang til å overhodet å få kunnskap om hvilket typer saker folkevalgte organer behandler. Vi viser til departementets presise oppsummering:

«Departementet legger til grunn til at det er mulig å utarbeide sakslisten og møteboken på en slik måte at den ikke røper taushetsbelagte opplysninger eller andre opplysninger unntatt offentlighet.»

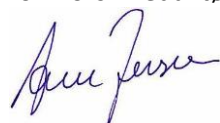
5. Adgang for mediene til å uttale seg før lukking av møter

NR mener det bør innføres en adgang for mediene til å uttale seg før folkevalgte organer fatter vedtak om lukking av møter – i tråd med forslaget i utkast til ny domstollov, § 16-7: «*En eller flere representanter for pressen skal på begjæring gis rimelig anledning til å uttale seg før spørsmål om begrensninger i forhandlingenes offentlighet blir forhandlet og avgjort i rettsmøte.*»² De demokratiske hensynene bak en slik rettighet gjør seg minst like sterkt gjeldende mht folkevalgte organer.

For øvrig viser vi til de skriftlige innspillene fra Norsk Presseforbund og Norsk Journalistlag.

Oslo, 2018-04-20

for Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
generalsekretær

¹ Vi viser her til Over og Bernt (Kommuneloven med kommentarer, 6. utgave, 2014) s. 314: "Hvis det først er grunnlag for å lukke dørene ved behandlingen av en sak, må lukkingen begrenses til det som er nødvendig for å skjerme de aktuelle opplysningene."

² Utredning av Trond Sundet, på oppdrag fra Justisdepartementet, 30. oktober 2014, side 180 - § 16-7 nr. 1.